

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2872/2020
23.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник др. Енике Вег, адвокат из ..., против туженог „Нафтагас – Нафтни сервис“ д.о.о. Нови Сад из Новог Сада, кога заступа Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 291/20 од 08.07.2020. године, у седници одржаној 23.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 291/20 од 08.07.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1582/17 од 14.06.2019. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава одредба члана 18. став 3. тачка 6. алинеја 3. Уговора о раду од 28.09.2016. године, закљученог између тужиоца и туженог у делу који гласи „долазак на рад у алкохолисаном стању, под дејством опојних дрога или конзумације алкохола и опојних дрога на пословима које обавља“. Поништено је као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду од 18.05.2017. године којим је тужиоцу отказана одлука о пријему у радни однос од 13.02.1992. године и Уговори о раду са датумима ближе описаним у том делу изреке. Обавезан је тужени да тужиоца врати у радни однос на неодређено време на послове који одговарају врсти и степену његове стручне спреме, почев од дана престанка радног односа, те да пријави тужиоца код надлежних органа Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање од дана престанка радног односа до дана повратка на рад. Обавезан је тужени да тужиоцу исплати накнаду штете због изгубљене зараде почев од дана престанка радног односа 25.05.2017. године до 31.12.2018. године у износу од 1.110.062,27 динара, са законском затезном каматом на тај износ почев од доспелости па до 25.01.2019. године у износу од 102.780,936 динара, укупно 1.212.843,23 динара, као и законску затезну камату на износ од 1.110.062,27 динара почев од 26.01.2019. године до исплате, те да на нето износ од 1.110.062,27 динара као основицу обрачуна и уплати за тужиоца доприносе за обавезно социјално осигурање надлежним органима тог осигурања у висини према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање

на дан уплате. Обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Тужилац је ослобођен обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 291/20 од 08.07.2020. године, укинута је првостепена пресуда у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца да га тужени врати на послове који одговарају врсти и степену његове стручне спреме и у том делу тужба је одбачена. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка (поред досуђених) у износу од још 8.250,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке у преосталом делу одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужени је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог од 09.07.1992. године на неодређено време. У току трајања радног односа са туженим је закључио Анекс уговора о раду 23.06.2015. године, којим је уговорено да ће тужилац обављати послове „...“, ..., Погон ... са почетком примене Анекса од 17.07.2015. године. Парничне странке су закључиле Уговор о раду 28.09.2016. године, којим су констатовали да је тужилац засновао радни однос код туженог почев од 09.07.1992. године, да са послодавцем има закључен Уговор о раду на неодређено време са пуним радним временом од 01.06.2012. године, који је од дана закључења овог уговора допуњаван и мењан анексима, те да овим Уговором замењују напред закључени Уговори о раду и Анекси. Одредбом члана 2. одређено је да тужилац обавља послове „...“ Погон ..., ... одељење ... са местом рада у Одредбом члана 18. став 3. прописано је да послодавац може запосленом да откаже Уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца у складу са Законом о раду, Колективним уговором и овим уговором о раду, и то, између осталог, ако не поштује радну дисциплину и у случајевима предвиђеним Колективним уговором – долазак на рад у алкохолисаном стању, под дејством опојних дрога или конзумација алкохола или опојних дрога на пословима које обавља (тачка 6. алинеја 3.). Критичног дана 28.02.2017. године наложна је провера алкохола код запослених, између осталих и тужиоца. Приликом алкотестирања тужиоца апарат је показао присуство од 1,61 промила алкохола у даху. По сазнању за резултате алкотеста тужилац је захтевао да му се извади крв, како би се утврдило стварно стање. Међутим, тужиоца нико није одвео у болницу у Нови Сад ради вађења крви, већ је тужилац одвезен у хотел у коме је био смештен. Тужилац је одлучио да сам оде у болницу како би му извадили крв и утврдили да ли је под дејством алкохола, али до тога није дошло, јер болница није имала закључен уговор са туженим. Прегледом апарата за алкотестирање код туженог утврђено је да је исправан.

Лице које је вршило контролу алкохола код тужиоца је 03.05.2017. године похађао курс за употребу наведеног апарата, а 09.05.2017. године је добио сертификат са периодом важења од 5 година. Због наведеног догађаја тужиоцу је достављено упозорење о постојању разлога за отказ, а затим је донето побијано решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су утврдили да је ништава одредба Уговора о раду, а решење туженог о отказу уговора о раду незаконито, због чега су обавезали туженог на реинтеграцију тужиоца и накнаду изгубљених зарада.

По члану 9. Закона о раду, ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених Законом, примењују се одредбе Закона (став 1.); поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених Законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог су ништаве (став 2.). Према члану 179. став 3. тачка 4. истог Закона послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе и то због доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно употребе алкохола или других опојних средстава у току радног времена које има или може да има утицај на обављање посла.

Уговором о раду туженог у члану 18. став 3. тачка 6. алинеја 3. прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, односно понашања и потребе послодавца у складу са Законом о раду, Колективним уговором, овим Уговором о раду и то ако између осталог, не поштује радну дисциплину и у следећим случајевима предвиђеним Колективним уговором – доказак на рад у алкохолисаном стању, под дејством опојних дрога или конзумације алкохола или опојних дрога на пословима које обавља.

Имајући у виду да наведена одредба Уговора о раду садржи неповољније услове од оних које предвиђа Закон, јер не садржи одредницу „које има или може да има утицај на обављање посла“, то је правилно усвојен овај део тужбеног захтева на основу члана 9. Закона о раду и утврђено да је ова одредба ништава.

Према члану 179. став 4. Закона о раду послодавац може запосленог да упути на одговарајућу анализу у овлашћену здравствену установу коју одреди послодавац, о свом трошку, ради утврђивања околности из става 3. тачка 3. и 4. овог члана, или да утврди постојање наведених околности на други начин у складу са општим актом. Одбијање запосленог да се одазове на позив послодавца да изврши анализу, сматра се непоштовањем радне дисциплине у смислу става 3. овог члана.

Актом туженог – Упутство – превенција и спречавање алкохолизма и наркоманије на радном месту од 23.08.2016. године прописано је, између осталог да за потребе организационих делова се закључује уговор са овлашћеним здравственим установама, које могу у свако доба дана, у периоду од 24 часа извршити медицинско тестирање на присуство алкохола или опојних дрога у организму запослених (тачка 3. став 3.).

Из цитираних одредби произлази да је послодавац који врши алкотестирање, дужан да на захтев тестираног лица још једном провери добијени резултат анализом из крви. При свему томе, алкотестирање мора вршити лице које за то има валидан сертификат.

У конкретном случају, ни један од наведених услова није испуњен, јер лице које је извршило тестирање тужиоца није имао у том тренутку валидан сертификат о обуци за руковање апаратом и уређајем (сертификат је стекао 09.05.2017. године). Осим тога, тужени није на захтев тужиоца омогућио тужиоцу одговарајућу анализу из крви, јер није ни имао закључен уговор са здравственом установом, што је био у обавези да има на основу свог акта - Упутству о превенцији и спречавању алкохолизма и наркоманије на радном месту од 23.08.2016. године. Због наведених пропуста тужени није на несумњив начин утврдио да је тужилац био под дејством алкохола и да је наступио разлог за отказ Уговора о раду, што донето решење чини незаконитим.

Реинтеграција тужиоца и накнада штете у виду изгубљене зараде која је утврђена на основу налаза и мишљења вештака, последица су понишатаја решења о отказу као незаконитог (члан 191. Закона о раду).

Ревизијом се оспорава утврђено чињенично стање што у поступку по ревизији није дозвољено (члан 407. став 2. ЗПП).

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, јер ти трошкови нису били ни нужни ни неопходни за одлучивање о овом правном леку (члан 154. став 1. ЗПП).

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић